

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 193 (XXXVII) — Nr. 303

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Luni, 7 aprilie 2025

SUMAR

Nr.

Pagina

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

472. — Ordin al președintelui Agenției Naționale de
Administrație Fiscală pentru aprobarea Procedurii și
condițiilor de înregistrare a reprezentanților persoanelor
juridice străine prevăzute la art. 46² alin. (1¹) din Legea
nr. 227/2015 privind Codul fiscal care sunt obligate să
calculeze, să declare și să plătească impozitul specific
pe cifra de afaceri prevăzut la art. 46² din Legea
nr. 227/2015, precum și a modelului și conținutului
formularului 178 „Decizie privind aprobarea/respingerea
cererii pentru desemnarea reprezentantului potrivit
art. 46² alin. (13) din Codul fiscal” 2–4

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

- Decizia nr. 56 din 24 februarie 2025 (Completul pentru
dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală) 5–16

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

AGENȚIA NAȚIONALĂ DE ADMINISTRARE FISCALĂ

ORDIN

**pentru aprobarea Procedurii și condițiilor de înregistrare
a reprezentanților persoanelor juridice străine prevăzute
la art. 46² alin. (11) din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal
care sunt obligate să calculeze, să declare și să plătească
impozitul specific pe cifra de afaceri prevăzut la art. 46²
din Legea nr. 227/2015, precum și a modelului și conținutului
formularului 178 „Decizie privind aprobarea/respingerea
cererii pentru desemnarea reprezentantului
potrivit art. 46² alin. (13) din Codul fiscal”**

Având în vedere prevederile art. II alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 3/2025 pentru modificarea și completarea art. 46² din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, precum și avizul conform al Ministerului Finanțelor comunicat prin Adresa nr. 837.034 din 27.03.2025,

în temeiul prevederilor art. 342 alin. (1) din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, cu modificările și completările ulterioare, ale art. 11 alin. (3) din Hotărârea Guvernului nr. 520/2013 privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Administrare Fiscală, cu modificările și completările ulterioare,

președintele Agenției Naționale de Administrare Fiscală emite următorul ordin:

Art. 1. — (1) Se aprobă Procedura și condițiile de înregistrare a reprezentanților persoanelor juridice străine prevăzute la art. 46² alin. (11) din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal care sunt obligate să calculeze, să declare și să plătească impozitul specific pe cifra de afaceri prevăzut la art. 46² din Legea nr. 227/2015, prevăzute în anexa nr. 1.

(2) Se aprobă modelul și conținutul formularului 178 „Decizie privind aprobarea/respingerea cererii pentru desemnarea reprezentantului potrivit art. 46² alin. (13) din Codul fiscal”, prevăzute în anexa nr. 2.

Art. 2. — Anexele nr. 1 și 2 fac parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 3. — Direcțiile de specialitate din cadrul Agenției Naționale de Administrare Fiscală, Direcția generală de administrare a marilor contribuabili, direcțiile generale regionale ale finanțelor publice, precum și unitățile fiscale subordonate acestora vor duce la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

Art. 4. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Președintele Agenției Naționale de Administrare Fiscală,
Nicoleta-Mioara Cîrciumaru

PROCEDURA ȘI CONDIȚIILE**de înregistrare a reprezentanților persoanelor juridice străine**

prevăzute la art. 46² alin. (1¹) din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal care sunt obligate să calculeze, să declare și să plătească impozitul specific pe cifra de afaceri prevăzut la art. 46² din Legea nr. 227/2015

1. (1) Prezenta procedură se aplică în cazul persoanelor juridice străine prevăzute la art. 46² alin. (1¹) din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, denumite în continuare *contribuabili nerezidenți*, care, potrivit legii, optează sau sunt obligate să desemneze un reprezentant pentru îndeplinirea obligațiilor pentru calcularea, declararea și plata impozitului, precum și pentru constituirea de garanții.

(2) Obligațiile pentru a căror îndeplinire persoanele juridice străine sunt obligate sau pot opta pentru desemnarea unui reprezentant potrivit prezentei proceduri sunt cele prevăzute de art. 46² din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, denumită în continuare *Codul fiscal*.

2. (1) Prezenta procedură se aplică de către compartimentul cu atribuții în domeniul înregistrării fiscale, denumit în continuare *compartiment de specialitate*, din cadrul organului fiscal competent pentru administrarea fiscală a contribuabilului nerezident, potrivit reglementărilor legale în vigoare.

(2) În situația în care contribuabilul nerezident este înregistrat fiscal la Administrația fiscală pentru contribuabili nerezidenți, acest organ fiscal este organ fiscal competent și pentru administrarea obligațiilor privind impozitul specific pe cifra de afaceri datorat de contribuabilul nerezident.

(3) În situația în care contribuabilul nerezident și-a desemnat un împuternicit potrivit art. 18 din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, cu modificările și completările ulterioare (*Codul de procedură fiscală*), respectiv un reprezentant fiscal în condițiile titlului VII „Taxa pe valoarea adăugată” sau titlului VIII „Accize și alte taxe speciale” din Codul fiscal, după caz, organul fiscal competent în a cărui evidență fiscală este înregistrat împuternicitul, respectiv reprezentantul fiscal este organ fiscal competent și pentru administrarea obligațiilor privind impozitul specific pe cifra de afaceri.

3. (1) În situația în care contribuabilul nerezident care datorează impozitul specific nu este înregistrat fiscal în România, acesta trebuie să solicite înregistrarea fiscală, în condițiile prevăzute de titlul IV „Înregistrarea fiscală” din Codul de procedură fiscală, prin depunerea formularului 015 „Declarație de înregistrare fiscală/declarație de mențiuni/declarație de radiere pentru contribuabilii nerezidenți care nu au sediu permanent în România”, potrivit reglementărilor legale în vigoare.

(2) Organul fiscal competent pentru administrarea contribuabilului nerezident este organul fiscal în a cărui evidență fiscală este înregistrat reprezentantul desemnat.

4. (1) Contribuabilul nerezident obligat să calculeze, să declare, să plătească impozitul specific pe cifra de afaceri și să constituie garanții, care optează sau este obligat să desemneze un reprezentant potrivit art. 46² alin. (13) din Codul fiscal, depune o cerere la organul fiscal competent.

(2) Poate fi desemnată ca reprezentant orice persoană juridică română cu domiciliul fiscal în România care are îndeplinite toate obligațiile declarative, potrivit vectorului fiscal, și care nu se află în inactivitate fiscală, potrivit Codului de procedură fiscală.

(3) Nu se admite decât un singur reprezentant pentru ansamblul obligațiilor care îi revin potrivit art. 46² din Codul fiscal.

5. Cererea de desemnare a reprezentantului potrivit art. 46² alin. (13) din Codul fiscal se depune însoțită de următoarele acte/documente:

a) actul de împuternicire, din care să rezulte, în mod expres, calitatea de reprezentant pentru îndeplinirea obligațiilor care îi revin contribuabilului nerezident;

b) acceptul scris al persoanei propuse ca reprezentant, prin care aceasta se angajează să îndeplinească obligațiile care îi revin conform art. 46² din Codul fiscal și să răspundă în solidar cu contribuabilul nerezident pentru declararea și plata impozitului specific pe cifra de afaceri.

6. (1) Compartimentul de specialitate din cadrul organului fiscal competent verifică îndeplinirea condițiilor prevăzute la pct. 4 și documentele depuse conform pct. 5 și, în termen de cel mult 3 zile de la data primirii cererii de desemnare a reprezentantului potrivit art. 46² alin. (13) din Codul fiscal, comunică decizia luată, motivată, în cazul respingerii, atât contribuabilului nerezident, cât și persoanei propuse ca reprezentant, în conformitate cu prevederile art. 47 din Codul de procedură fiscală. Modelul și conținutul deciziei sunt prevăzute în anexa nr. 2 la ordin.

(2) Decizia organului fiscal poate fi contestată în conformitate cu prevederile art. 268 alin. (1) din Codul de procedură fiscală.

7. (1) Compartimentul de specialitate organizează, prin intermediul sistemului informatic, o evidență specială în care se înscriu persoanele acceptate ca reprezentanți, evidență care va fi pusă la dispoziția celorlalte structuri cu atribuții în administrarea obligațiilor privind impozitul specific pe cifra de afaceri, din cadrul organelor fiscale.

(2) Evidența specială a reprezentanților desemnați potrivit art. 46² alin. (13) din Codul fiscal conține următoarele informații:

a) datele de identificare, respectiv denumirea și codul de identificare fiscală ale persoanei desemnate ca reprezentant și acceptate de organul fiscal;

b) datele de identificare, respectiv denumirea și codul de identificare fiscală ale contribuabilului nerezident pentru care a fost acceptat reprezentantul;

c) numărul și data deciziei prin care organul fiscal a aprobat cererea de desemnare a reprezentantului;

d) data de la care începe mandatul de reprezentant și data încetării acestuia. Data de la care începe mandatul de reprezentant este data comunicării deciziei de acceptare a reprezentantului sau o dată ulterioară stabilită prin actul de împuternicire depus la organul fiscal.

8. Evidența specială se actualizează permanent cu informații privind reprezentanții acceptați de organul fiscal, precum și cu informații privind încetarea mandatelor de reprezentanți.

9. (1) În situația în care mandatul reprezentantului încetează, contribuabilul nerezident trebuie să anunțe în scris organul fiscal competent cu privire la faptul că mandatul reprezentantului a încetat.

(2) În situația în care mandatul reprezentantului încetează, dar contribuabilul nerezident continuă activitatea economică în România pentru care datorează impozitul specific pe cifra de afaceri, acesta este obligat fie să prelungească mandatul reprezentantului, fie să mandateze alt reprezentant, fie să se înregistreze direct, dacă este o persoană juridică străină stabilită în Uniunea Europeană.

(3) În situația în care contribuabilul nerezident își desemnează un alt reprezentant sau prelungește mandatul reprezentantului deja desemnat în scopul îndeplinirii obligațiilor prevăzute de art. 46² din Codul fiscal, dispozițiile prezentei proceduri sunt aplicabile în mod corespunzător.

10. În situația în care competența de administrare fiscală a contribuabilului nerezident se schimbă, în condițiile legii, vechiul organ fiscal competent transmite noului organ fiscal competent și informațiile privind reprezentantul acceptat de organul fiscal, înscrise în evidența specială a reprezentanților, potrivit pct. 7.

Sigla DGRFP

Ministerul Finanțelor
 Agenția Națională de Administrare Fiscală
 Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice _____
 Unitatea fiscală _____
 Nr./.....

178

Adresa : _____
 Telefon: _____
 E-mail : _____

DECIZIE
privind aprobarea/respingerea cererii pentru desemnarea reprezentantului
potrivit art.46² alin.(13) din Codul fiscal

Date de identificare ale contribuabilului persoană juridică străină prevăzută la art.46² alin.(1¹) din Codul fiscal

Denumire	
Cod de identificare fiscală	
Domiciliul fiscal	

Date de identificare ale reprezentantului desemnat potrivit art.46² alin.(13) din Codul fiscal

Denumire	
Cod de identificare fiscală	
Domiciliul fiscal	

Ca urmare a Cererii de desemnare a reprezentantului, înregistrată la organul fiscal cu nr. din data, vă comunicăm că cererea dumneavoastră :

☐ a fost aprobată

☐ a fost respinsă întrucât reprezentantul :

☐ nu este persoană juridică română cu domiciliul fiscal în România

☐ nu are îndeplinite toate obligațiile declarative potrivit vectorului fiscal

☐ se află în inactivitate fiscală, potrivit Codului de procedură fiscală

După respingerea cererii, persoana juridică străină poate depune o nouă cerere pentru desemnarea unui reprezentant.

Împotriva prezentei decizii se poate formula contestație la organul fiscal emitent în conformitate cu prevederile art.269 alin.(4) din Legea nr.207/2015 privind Codul de procedură fiscală, cu modificările și completările ulterioare, în termen de 45 de zile de la data comunicării, potrivit prevederilor art.270 alin.(1) din același act normativ.

Conducătorul unității fiscale

Nume și prenumele _____

Semnătura _____

Document care conține date cu caracter personal protejate de prevederile Regulamentului (UE) 2016/679

*) Anexa nr. 2 este reprodusă în facsimil.

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT ÎN MATERIE PENALĂ

DECIZIA Nr. 56

din 24 februarie 2025

Dosar nr. 2.941/1/2024

Eleni Cristina Marcu — președintele Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului

Lucia Tatiana Rog — judecător la Secția penală

Elena Simona Cîrnaru — judecător la Secția penală

Oana Burnel — judecător la Secția penală

Alin Sorin Nicolescu — judecător la Secția penală

Elena Barbu — judecător la Secția penală

Gheorghe Valentin Chitidean — judecător la Secția penală

Mihail Udroi — judecător la Secția penală

Isabelle Tocan — judecător la Secția penală

1. Pe rol se află soluționarea cauzei având ca obiect sesizarea formulată de Curtea de Apel Bacău — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept:

„1. Dacă se poate dispune schimbarea încadrării juridice într-o infracțiune mai gravă, care atrage un termen al prescripției răspunderii penale mai mare, într-un moment procesual în care se împlinise deja termenul prescripției răspunderii penale pentru infracțiunea mai ușoară vizată de art. 386 din Codul de procedură penală, și inculpatul nu a solicitat continuarea procesului penal, conform art. 18 din Codul de procedură penală.

2. Dacă prin noțiunea de «participant» la o licitație publică, în accepțiunea art. 246 din Codul penal, se poate înțelege orice agent economic cu vocație de a participa la procedura de atribuire a contractului de achiziție publică, vocație derivată din faptul solicitării de către agentul economic a caietului de sarcini și formulării ulterioare de cereri de clarificări privind caietul de sarcini.

3. Care este înțelesul noțiunii de «constrângere», în accepțiunea art. 246 din Codul penal, dacă participantul este un agent economic.”

2. Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a fost constituit conform prevederilor art. 476 alin. (6) din Codul de procedură penală și ale art. 34 alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, aprobat prin Hotărârea Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 20/2023, cu modificările și completările ulterioare (Regulamentul).

3. Ședința este prezidată de către președintele Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, doamna judecător Eleni Cristina Marcu.

4. La ședința de judecată participă doamna Adina Andreea Ciuhan Teodoru, magistrat-asistent în cadrul Secțiilor Unite, desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 36 din Regulament.

5. Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este reprezentat de doamna Ecaterina Nicoleta Eucarie, procuror în cadrul Secției judiciare a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

6. Reprezentantul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, doamna procuror Ecaterina Nicoleta Eucarie,

având cuvântul referitor la chestiunea de drept supusă dezlegării, în temeiul art. 475-477 din Codul de procedură penală, în principal, a solicitat respingerea ca inadmisibilă a sesizării formulate, arătând că nu sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate a sesizării. Astfel, reprezentantul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a susținut că, în speță, nu este îndeplinită condiția de admisibilitate referitoare la necesitatea lămuririi unei chestiuni de drept de care să depindă soluționarea pe fond a cauzei.

7. În susținerea punctului de vedere formulat, în esență, s-a arătat că din analiza încheierii de sesizare rezultă că instanța de trimitere urmărește de fapt pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru a stabili temeinicia motivelor de apel privind nelegala dispunere la fond a schimbării încadrării juridice a faptelor reținute prin rechizitoriu (prin intermediul primei întrebări) și, respectiv, pentru a delibera asupra schimbării încadrării juridice a faptelor care fac obiectul judecății (prin intermediul celorlalte două întrebări). Din modul de formulare a întrebărilor rezultă că identificarea soluțiilor în drept presupune o analiză prealabilă a elementelor de fapt specifice cauzei concrete, demers inadmisibil în cadrul procedurii întrebării prealabile.

8. Președintele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, doamna judecător Eleni Cristina Marcu, constatând că nu sunt întrebări de formulat din partea membrilor completului, a declarat dezbaterile închise, reținându-se dosarul în pronunțare privind sesizarea formulată.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT ÎN MATERIE PENALĂ, deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

9. Prin Încheierea din ședința din data de 4 noiembrie 2024, pronunțată de Curtea de Apel Bacău — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie, în baza art. 476 alin. (1) raportat la art. 475 din Codul de procedură penală, a fost sesizată Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept:

„1. Dacă se poate dispune schimbarea încadrării juridice într-o infracțiune mai gravă, care atrage un termen al prescripției răspunderii penale mai mare, într-un moment procesual în care se împlinise deja termenul prescripției răspunderii penale pentru infracțiunea mai ușoară vizată de art. 386 din Codul de procedură penală, și inculpatul nu a solicitat continuarea procesului penal, conform art. 18 din Codul de procedură penală.

2. Dacă prin noțiunea de «participant» la o licitație publică, în accepțiunea art. 246 din Codul penal, se poate înțelege orice agent economic cu vocație de a participa la procedura de atribuire a contractului de achiziție publică, vocație derivată din faptul solicitării de către agentul economic a caietului de sarcini

și formulării ulterioare de cereri de clarificări privind caietul de sarcini.

3. Care este înțelesul noțiunii de «constrângere», în accepțiunea art. 246 din Codul penal, dacă participantul este un agent economic.”

II. Norme de drept intern ce formează obiectul sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție cu privire la pronunțarea unei hotărâri prealabile

Codul penal

Art. 297 — Abuzul în serviciu

(1) Fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, nu îndeplinește un act prevăzut de o lege, o ordonanță a Guvernului, o ordonanță de urgență a Guvernului sau de un alt act normativ care, la data adoptării, avea putere de lege ori îl îndeplinește cu încălcarea unei dispoziții cuprinse într-un astfel de act normativ, cauzând astfel o pagubă ori o vătămare a drepturilor sau intereselor legitime ale unei persoane fizice sau ale unei persoane juridice, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică. (...)

Art. 309 — Faptele care au produs consecințe deosebit de grave

Dacă faptele prevăzute în art. 295, art. 297, art. 298, art. 300, art. 303, art. 304, art. 306 sau art. 307 au produs consecințe deosebit de grave, limitele speciale ale pedepsei prevăzute de lege se majorează cu jumătate.

Art. 246 — Deturnarea licitațiilor publice

Fapta de a îndepărta, prin constrângere sau corupere, un participant de la o licitație publică ori înțelegerea între participanți pentru a denatura prețul de adjudecare se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

Art. 154 — Termenele de prescripție a răspunderii penale

(1) Termenele de prescripție a răspunderii penale sunt:

a) 15 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa detențiunii pe viață sau pedeapsa închisorii mai mare de 20 de ani;

b) 10 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii mai mare de 10 ani, dar care nu depășește 20 de ani;

c) 8 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii mai mare de 5 ani, dar care nu depășește 10 ani;

d) 5 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii mai mare de un an, dar care nu depășește 5 ani;

e) 3 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii care nu depășește un an sau amenda. (...)

Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu modificările și completările ulterioare

Art. 132 — În cazul infracțiunilor de abuz în serviciu sau de uzurpare a funcției, dacă funcționarul public a obținut pentru sine ori pentru altul un folos necuvenit, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu o treime.

Codul de procedură penală

Art. 18 — Continuarea procesului penal la cererea suspectului sau inculpatului

În caz de amnistie, de prescripție, de retragere a plângerii prealabile, de existență a unei cauze de nepedepsire sau de neimputabilitate ori în cazul renunțării la urmărirea penală, suspectul sau inculpatul poate cere continuarea procesului penal.

III. Expunerea succintă a cauzei

10. Prin Sentința penală nr. 30/P din 1 aprilie 2024, pronunțată de Tribunalul Neamț, s-au dispus următoarele:

11. În temeiul art. 13² din Legea nr. 78/2000, raportat la art. 297 alin. (1) din Codul penal, cu aplicarea art. 309 din Codul

penal, au fost condamnați inculpații L.I. (la pedeapsa de 6 ani închisoare) și M.O.D. (la pedeapsa de 5 ani închisoare) pentru săvârșirea infracțiunii de abuz în serviciu, prin care s-a obținut pentru sine sau pentru altul un folos patrimonial, dacă s-au produs consecințe deosebit de grave.

12. În temeiul art. 66 alin. (1) lit. a), b) și k) din Codul penal raportat la art. 68 alin. (1) lit. b) din Codul penal a fost interzis inculpaților, ca pedeapsă complementară, exercițiul dreptului de a fi ales în autoritățile publice sau în orice alte funcții publice, al dreptului de a ocupa o funcție care implică exercițiul autorității de stat, precum și al dreptului de a ocupa o funcție de conducere în cadrul unei persoane juridice de drept public pe o perioadă de câte 4 ani după executarea pedepsei închisorii.

13. În temeiul art. 65 alin. (1) raportat la art. 66 alin. (1) lit. a), b) și k) din Codul penal a fost interzis inculpaților, ca pedeapsă accesorie, exercițiul dreptului de a fi ales în autoritățile publice sau în orice alte funcții publice, al dreptului de a ocupa o funcție care implică exercițiul autorității de stat, precum și al dreptului de a ocupa o funcție de conducere în cadrul unei persoane juridice de drept public pe durata executării pedepsei principale.

14. În temeiul art. 48 alin. (1) din Codul penal raportat la art. 13² din Legea nr. 78/2000, raportat la art. 297 alin. (1) din Codul penal, cu aplicarea art. 309 din Codul penal, au fost condamnați inculpații T.G.F. (la pedeapsa de 6 ani închisoare), P.A.M. (la pedeapsa de 5 ani închisoare) și M.C. (la pedeapsa de 5 ani închisoare) pentru săvârșirea infracțiunii de complicitate la abuz în serviciu, prin care s-a obținut pentru sine sau pentru altul un folos patrimonial, dacă s-au produs consecințe deosebit de grave.

15. În temeiul art. 66 alin. (1) lit. a), b) și g) din Codul penal raportat la art. 68 alin. (1) lit. b) din Codul penal a fost interzis inculpaților, ca pedeapsă complementară, exercițiul dreptului de a fi ales în autoritățile publice sau în orice alte funcții publice, al dreptului de a ocupa o funcție care implică exercițiul autorității de stat, precum și al dreptului de a participa, în nume personal sau în calitate de reprezentant al unei persoane juridice de drept privat, la proceduri de achiziție publică pe o perioadă de 4 ani după executarea pedepsei închisorii.

16. În temeiul art. 65 alin. (1) raportat la art. 66 alin. (1) lit. a), b) și g) din Codul penal a fost interzis inculpaților, ca pedeapsă accesorie, exercițiul dreptului de a fi ales în autoritățile publice sau în orice alte funcții publice, al dreptului de a ocupa o funcție care implică exercițiul autorității de stat, precum și al dreptului de a participa, în nume personal sau în calitate de reprezentant al unei persoane juridice de drept privat, la proceduri de achiziție publică pe durata executării pedepsei principale.

17. În temeiul art. 19 din Codul de procedură penală raportat la art. 1.349, 1.357, 1.382 și art. 1.385 alin. (2) din Codul civil a fost admisă acțiunea civilă exercitată de Spitalul Județean de Urgență și a obligat pe inculpații L.I., M.O.D., T.G.F., P.A.M. și M.C., în solidar, să plătească acestei părți civile suma de 2.194.172,68 lei, reprezentând prejudiciul material cauzat prin infracțiunea dedusă judecății.

18. Tribunalul Neamț, în drept, a reținut următoarele: 1. Inculpatul L.I., în calitate de manager al Spitalului Județean de Urgență, pe parcursul procedurii de licitație publică având ca obiect achiziția, în sistem leasing, a unui echipament computer tomograf, care a condus la încheierea contractului de vânzare cu E.I. — S.R.L. București (în calitate de vânzător) și BCR Leasing IFN — S.A. (în calitate de cumpărător/finanțator), și-a îndeplinit atribuțiile de serviciu prin încălcarea legii, respectiv cu nesocotirea, cu intenție, a prevederilor art. 2 alin. (2) lit. b) și f), art. 24-26, art. 35 alin. (5) și art. 209 alin. (1) lit. c) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune

de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 337/2006, cu modificările și completările ulterioare (*O.U.G. nr. 34/2006*), în sensul că:

- a acceptat o înțelegere frauduloasă în scopul avantajării ofertantului câștigător;

- a avizat nota de estimare a valorii achiziției în absența unor documente justificative;

- a aprobat caietul de sarcini întocmit de reprezentanții vânzătorului cu ajutorul firmei de consultanță, cunoscând că specificațiile tehnice aveau caracter restrictiv, creând un avantaj evident ofertantului și blocând accesul la procedură al tuturor operatorilor economici interesați;

- a semnat răspunsurile prin care au fost respinse nelegal și nejustificat solicitările de clarificări, precum și decizia de continuare a procedurii, aprobând în final raportul procedurii de achiziție publică care a condus la încheierea contractului menționat, contribuind astfel la cauzarea unui prejudiciu material Spitalului Județean de Urgență, precum și la crearea unui folos furnizorului care a avut astfel posibilitatea de a participa în calitate de unic ofertant, obținând un profit maximal.

19. 2. Inculpata M.O.D., în calitate de șef al Serviciului achiziții, aprovizionare, transport din cadrul Spitalului Județean de Urgență și de președinte al comisiei de evaluare a ofertelor constituite la nivelul autorității contractante, pe parcursul procedurii de licitație publică având ca obiect achiziția, în sistem leasing, a unui echipament computer tomograf, care a condus la încheierea contractului de vânzare cu E.I. — S.R.L. București (în calitate de vânzător) și BCR Leasing IFN — S.A. (în calitate de cumpărător/finanțator), și-a îndeplinit atribuțiile de serviciu prin încălcarea legii, respectiv cu nesocotirea, cu intenție, a prevederilor art. 2 lit. b) și f), art. 24-26 și art. 35 alin. (5) din *O.U.G. nr. 34/2006*, în sensul că:

- având cunoștință de înțelegerea frauduloasă existentă între conducerea autorității contractante și reprezentanții E.I. — S.R.L., prin intermediul complicilor T.G. F. și P.A.M., a semnat nota de estimare a valorii achiziției în absența unor documente justificative, fiind astfel stabilită valoarea de achiziție a computerului tomograf, ce a stat la baza procedurii;

- a semnat răspunsurile prin care au fost respinse nelegal și nejustificat solicitările de clarificări formulate;

- în calitate de membru al comisiei de evaluare a ofertelor, cunoscând încălcarea principiului accesului egal la procedura de atribuire, a semnat raportul procedurii de achiziție publică care a condus la încheierea contractului menționat, contribuind astfel la cauzarea unui prejudiciu material Spitalului Județean de Urgență, la vătămarea intereselor persoanelor juridice S. România — S.R.L., G. — S.R.L., C.M. — S.R.L., precum și la crearea unui folos furnizorului E.I. — S.R.L., care a avut astfel posibilitatea de a participa în calitate de unic ofertant, obținând un profit maximal.

20. 3. Inculpatul T.G.F., în perioada 2013-2014, în calitate de reprezentant al M. T. — S.A. (director al Departamentului relații furnizori), a acordat sprijin inculpatului L.I., persoană cu funcție decizională în cadrul Spitalului Județean de Urgență, în ce privește îndeplinirea de către acesta din urmă a atribuțiilor de serviciu prin încălcarea legii, pe parcursul procedurii de licitație publică având ca obiect achiziția, în sistem leasing, a unui echipament computer tomograf, care a condus la încheierea contractului de vânzare cu E.I. — S.R.L. București (în calitate de vânzător) și BCR Leasing IFN — S.A. (în calitate de cumpărător/finanțator), în sensul că:

- împreună cu coinalpatul P.A.M. a contribuit la realizarea scopului înțelegerii frauduloase, constând în îngrădirea accesului altor operatori economici la procedura de atribuire, prin punerea la dispoziția autorității contractante a caietului de sarcini, ce reproducea specificațiile tehnice ale aparatului, creând un avantaj

evident ofertantului E.I. — S.R.L., cu consecința câștigării licitației de către acesta la un preț supraevaluat, conduită prin care a contribuit la cauzarea unui prejudiciu material Spitalului Județean de Urgență, la vătămarea intereselor persoanelor juridice S. România — S.R.L., G. — S.R.L., C.M. — S.R.L., precum și la crearea unui folos furnizorului E.I. — S.R.L., care a avut astfel posibilitatea de a participa în calitate de unic ofertant, obținând un profit maximal.

21. 4. Inculpatul P.A.M., în perioada 2013-2014, în calitate de administrator al M.T. — S.A., a acordat sprijin inculpatului L.I., persoană cu funcție decizională în cadrul Spitalului Județean de Urgență, în ce privește îndeplinirea de către acesta din urmă a atribuțiilor de serviciu prin încălcarea legii, pe parcursul procedurii de licitație publică având ca obiect achiziția, în sistem leasing, a unui echipament computer tomograf, care a condus la încheierea contractului de vânzare cu E. I. — S.R.L. București (în calitate de vânzător) și BCR Leasing IFN — S.A. (în calitate de cumpărător/finanțator), în sensul că:

- împreună cu coinalpatul T.G.F. a contribuit la realizarea scopului înțelegerii frauduloase, constând în îngrădirea accesului altor operatori economici la procedura de atribuire, prin identificarea ofertantului câștigător E.I. — S.R.L. și obținerea, prin intermediul acestuia, a unei oferte de preț și a specificațiilor tehnice ale produsului, prin conceperea și punerea la dispoziția autorității contractante a caietului de sarcini, ce reproducea specificațiile tehnice ale aparatului, creând un avantaj evident ofertantului E.I. — S.R.L., cu consecința câștigării licitației de către acesta la un preț supraevaluat, conduită prin care a contribuit la cauzarea unui prejudiciu material Spitalului Județean de Urgență, la vătămarea intereselor persoanelor juridice S. România — S.R.L., G. — S.R.L., C.M. — S.R.L., precum și la crearea unui folos furnizorului E.I. — S.R.L., care a avut astfel posibilitatea de a participa în calitate de unic ofertant, obținând un profit maximal.

22. 5. Inculpatul M.C., pe parcursul anului 2014, a acordat sprijin inculpatului L.I., persoană cu funcție decizională în cadrul Spitalului Județean de Urgență, în ce privește îndeplinirea de către acesta din urmă a atribuțiilor de serviciu prin încălcarea legii, pe parcursul procedurii de licitație publică având ca obiect achiziția, în sistem leasing, a unui echipament computer tomograf, care a condus la încheierea contractului de vânzare cu E.I. — S.R.L. București (în calitate de vânzător) și BCR Leasing IFN — S.A. (în calitate de cumpărător/finanțator), în sensul că, premergător procedurii, a încheiat o înțelegere frauduloasă cu inculpatul L.I., prin intermediul complicilor T.G.F. și P.A.M., în scopul avantajării E.I. — S.R.L. în sensul câștigării licitației la un preț supraevaluat, în baza căreia a obținut de la producătorul G.E. oferta și specificațiile tehnice ale echipamentului, în vederea întocmirii caietului de sarcini care să restricționeze accesul altor operatori economici, conduită prin care a contribuit la cauzarea unui prejudiciu material Spitalului Județean de Urgență, la vătămarea intereselor persoanelor juridice S. România — S.R.L., G. — S.R.L., C.M. — S.R.L., precum și la crearea unui folos furnizorului E.I. — S.R.L., care a avut astfel posibilitatea de a participa în calitate de unic ofertant, obținând un profit maximal.

23. Inculpații au formulat apel împotriva Sentinței penale nr. 30/P din 2 aprilie 2024 a Tribunalului Neamț, criticată pentru nelegalitate/netemeinicie. Investită cu soluționarea acestei căi de atac, Curtea de Apel Bacău, în majoritate, la termenul de apel din data de 21 octombrie 2024, din oficiu, a pus în discuția contradictorie a părților procesuale și procurorului o eventuală schimbare de încadrare juridică în ceea ce îi privește pe toți inculpații din prezenta cauză, din infracțiunile pentru care s-au pronunțat soluții prin sentința apelată în infracțiunea de deturnare a licitațiilor, prevăzute de art. 246 din Codul penal, în forma autoratului sau a complicității, după caz. Anterior punerii

în discuția părților a acestei eventuale schimbări de încadrare juridică, instanța de apel a precizat că potențiala schimbare de încadrare juridică vizează prima modalitate normativă a infracțiunii prevăzută de art. 246 din Codul penal, și anume îndepărtarea prin constrângere ori corupere a unui participant de la o licitație publică.

IV. Punctul de vedere al completului care a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție

IV.1. 24. Cu privire la chestiunea de drept de la punctul 1, care constă în posibilitatea legală a instanței de a dispune schimbarea încadrării juridice a faptei din forma simplă a infracțiunii, pentru care s-a împlinit termenul de prescripție a răspunderii penale, într-o formă agravată a aceleiași infracțiuni, pentru care termenul de prescripție este evident mai lung și nu s-a împlinit, deși în cauză s-a solicitat expres încetarea procesului penal, și nicidecum continuarea acestuia, s-a reținut că în doctrina și practica judiciară s-au conturat două opinii:

25. Prima opinie este în sensul că după împlinirea termenului prescripției răspunderii penale nu se mai poate dispune schimbarea încadrării juridice a faptei, întrucât exercitarea acțiunii penale este paralizată, conform art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, potrivit căruia *„Acțiunea penală nu poate fi pusă în mișcare, iar când a fost pusă în mișcare nu mai poate fi exercitată dacă (...) a intervenit amnistia sau prescripția, decesul suspectului ori al inculpatului persoană fizică sau s-a dispus radierea suspectului ori inculpatului persoană juridică.”*

26. În susținerea acestui punct de vedere a fost avută în vedere minuta întâlnirii președinților secțiilor penale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, organizată la București în perioada 27-28 februarie 2023, cu privire la chestiunea de drept constând în *„ordinea de prioritate a reținerii cauzelor care împiedică punerea în mișcare a acțiunii penale sau exercitarea acțiunii penale, conform dispozițiilor art. 16 alin. (1) din Codul de procedură penală, în situația în care a intervenit prescripția răspunderii penale, potrivit căreia: „În caz de prescripție, dacă inculpatul nu cere continuarea procesului penal potrivit art. 18 din Codul de procedură penală, instanța de judecată va dispune încetarea procesului penal, fără a mai analiza incidența unuia din impedimentele la exercitarea acțiunii penale prevăzute în art. 16 alin. (1) lit. a)-d) din Codul de procedură penală.”* Această opinie a fost regăsită și în jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție (Decizia nr. 982/2012, pronunțată în Dosarul nr. 10.539/99/2006*).

27. Într-o a doua opinie, regăsită și în sentința apelată, s-a apreciat că se impune analiza, cu prioritate, a incidenței unuia din impedimentele la exercitarea acțiunii penale prevăzute în art. 16 alin. (1) lit. a)-d) din Codul de procedură penală, chiar dacă instanța de judecată trebuie să continue cercetarea judecătorească, pe de o parte, și nu poate dispune achitarea în lipsa cererii inculpatului de continuare a procesului penal, pe de altă parte. Aceasta, cel puțin în situația în care în procesul penal este exercitată și acțiunea civilă alăturat celei penale. Chiar dacă în prezenta cauză nu se invocă incidența unui impediment dintre cele prevăzute de art. 16 alin. (1) lit. a)-d) din Codul de procedură penală și nici nu se contestă ordinea de analiză a impedimentelor la exercitarea acțiunii penale, se critică faptul că s-a continuat cercetarea judecătorească și s-a procedat la schimbarea încadrării juridice, deși inculpatul solicitase încetarea procesului penal ca urmare a împlinirii termenului de prescripție pentru fapta dedusă judecătii, anterior schimbării încadrării juridice.

IV.2. 28. Cu privire la chestiunile de drept de la punctele 2 și 3, respectiv:

— dacă prin noțiunea de „participant” la o licitație publică, în accepțiunea art. 246 din Codul penal, se poate înțelege orice agent economic cu vocație de a participa la procedura de atribuire a contractului de achiziție publică, vocație derivată din

faptul solicitării de către agentul economic a caietului de sarcini și formulării ulterioare de cereri de clarificări privind caietul de sarcini; și

— care este înțelesul noțiunii de „constrângere”, în accepțiunea art. 246 din Codul penal, dacă participantul este un agent economic.”

29. Instanța de apel a reținut că pentru soluționarea căilor de atac formulate în cauză este necesară lămurirea acestor chestiuni de drept, în condițiile în care a fost pusă în discuție, din oficiu, schimbarea încadrării juridice a faptelor reținute în sarcina apelanților din infracțiunile pentru care s-a dispus condamnarea în prima instanță în infracțiunea de deturnare a licitațiilor, prevăzută de art. 246 din Codul penal, în forma autoratului sau a complicității, după caz.

30. Astfel, instanța de trimitere a reținut că situația de fapt vizează o presupusă încălcare de către inculpați a dispozițiilor O.U.G. nr. 34/2006, pe parcursul procedurii de licitație publică având ca obiect achiziția, în sistem leasing, a unui echipament computer tomograf, care a condus la încheierea contractului de vânzare cu E.I. — S.R.L. București (în calitate de vânzător) și BCR Leasing IFN — S.A. (în calitate de cumpărător/finanțator), astfel că există o legătură între chestiunile de drept ce se cer a fi lămurite, ce vizează conținutul constitutiv al infracțiunii prevăzute de art. 246 din Codul penal, și presupusele fapte pentru care sunt cercetați penal inculpații. Curtea de apel, în cadrul operațiunii de deliberare asupra eventualei schimbări de încadrare juridică, va trebui să stabilească, printre altele, dacă solicitarea de către un agent economic a caietului de sarcini și formularea de către acesta a unei cereri de clarificări privind caietul de sarcini, conform art. 77 alin. (1) și art. 78 alin. (1) din O.U.G. nr. 34/2006, îi conferă acestuia vocația de a participa la procedura de achiziție publică sau chiar capacitatea de a participa la o astfel de procedură, conform art. 18 din O.U.G. nr. 34/2006, în calitate de „participant” la o licitație publică.

31. Totodată, instanța de trimitere a reținut că acuzația penală vizează, printre altele, și o presupusă acțiune a inculpaților de blocare sau de înlăturare a accesului la procedura de licitație al unor operatori economici interesați, prin presupusa folosire a unui caiet de sarcini, ce ar fi reprodus specificațiile tehnice ale aparatului ce urma a fi achiziționat, creând un avantaj ofertantului, cu consecința câștigării licitației de către acesta la un preț supraevaluat. Or, dată fiind punerea în discuție a eventualei schimbări de încadrare juridică în procesul deliberativ asupra acestei chestiuni de drept, instanța de apel va trebui să stabilească dacă presupusele acțiuni ale inculpaților, așa cum sunt reținute prin rechizitoriu, ar putea constitui elementul de tipicitate obiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 246 din Codul penal, respectiv acțiunea de îndepărtare, prin constrângere, a unui participant de la o licitație publică. Însă, pentru stabilirea unei încadrări juridice corecte, instanța de apel trebuie să interpreteze și noțiunea de „constrângere”, care nu este definită prin vreo normă de drept penal. Cele două noțiuni, de „participant” și, respectiv, de „constrângere” sunt interpretate în mod neunitar în doctrină și în jurisprudență.

32. Punctul de vedere al completului de judecată (în majoritate) este în sensul că noțiunea de „participant” la o licitație publică, în accepțiunea art. 246 din Codul penal, include atât persoanele deja angrenate în procedura licitației publice, cât și persoanele care au doar vocația să participe la o licitație publică. În susținerea acestui punct de vedere s-a avut în vedere motivarea legiuitorului din expunerea de motive în vederea elaborării noului Cod penal, prin care s-a apreciat că, *„în ceea ce privește deturnarea licitațiilor publice, practica ultimilor ani a demonstrat că, nu în puține cazuri, participanții la o licitație publică au recurs la diferite manopere frauduloase, în scopul îndepărtării de la licitație a unor potențiali participanți, alterând astfel prețul de adjudecare”*.

33. Prin urmare, făcând și o interpretare teleologică a dispozițiilor art. 246 din Codul penal, s-a constatat că legiuitorul a avut în vedere atât participantul propriu-zis, cât și potențialul participant la procedura de licitație publică, incriminarea prevăzută la art. 246 din Codul penal având ca scop protejarea desfășurării în strictă conformitate cu legea a procedurilor referitoare la licitațiile publice, printr-o reglementare specială considerată adecvată realității actuale.

34. Raportat la noțiunea de „constrângere”, instanța de trimitere, în majoritate, a constatat că nu există vreo normă de drept penal prin care să se lămurească înțelesul acesteia, astfel încât se va proceda la verificarea noțiunii conform definiției generale. Astfel, potrivit Dicționarului explicativ al limbii române, „constrângerea” reprezintă „acțiunea de a constrânge și rezultatul ei”, iar „a constrânge” înseamnă „a sili pe cineva să facă un lucru; a forța, a obliga; a soma”.

V. Punctele de vedere exprimate de către curțile de apel și instanțele judecătorești arondate:

35. Cu privire la **prima problemă de drept** supusă dezlegării, respectiv „*Dacă se poate dispune schimbarea încadrării juridice într-o infracțiune mai gravă, care atrage un termen al prescripției răspunderii penale mai mare, într-un moment procesual în care se împlinise deja termenul prescripției răspunderii penale pentru infracțiunea mai ușoară vizată de art. 386 din Codul de procedură penală, și inculpatul nu a solicitat continuarea procesului penal, conform art. 18 din Codul de procedură penală*” — într-o primă opinie, regăsită în informațiile transmise de curțile de apel, s-a susținut că este posibilă schimbarea încadrării juridice într-o infracțiune mai gravă, care atrage un termen al prescripției răspunderii penale mai mare, într-un moment procesual în care se împlinise deja termenul prescripției răspunderii penale pentru infracțiunea mai ușoară, chiar dacă inculpatul nu a solicitat continuarea procesului penal conform art. 18 din Codul de procedură penală.

36. În motivarea punctului de vedere exprimat s-a învederat că instanța investită cu soluționarea unei cauze nu este ținută de încadrarea juridică prevăzută în rechizitoriu, judecătorul având posibilitatea, dar și obligația legală, de a stabili corecta încadrare juridică, în orice moment al procesului penal, înainte de pronunțarea unei soluții în cauză, în acest sens fiind și dispozițiile art. 386 alin. (1) din Codul de procedură penală, conform cărora „*dacă în cursul judecății se consideră că încadrarea juridică dată faptei prin actul de sesizare urmează a fi schimbată, instanța este obligată să pună în discuție noua încadrare*”. În plus, stabilirea corespondenței dintre fapta materială și norma sau normele legale care sunt aplicabile reprezintă o premisă pentru corecta determinare a termenului de prescripție al răspunderii penale incident cu privire la fiecare faptă cu care a fost sesizată instanța de judecată. Așadar, în lipsa unei corecte determinări a încadrării juridice, instanța de judecată nu poate stabili care este termenul de prescripție al răspunderii penale aplicabil în cauză și nu poate calcula dacă acesta s-a împlinit.

37. Dispozițiile art. 18 din Codul de procedură penală devin aplicabile numai în situația în care poate fi constatată împlinirea termenului de prescripție a răspunderii penale. Prin urmare, poziția procesuală a inculpatului din perspectiva continuării procesului penal poate fi valorificată numai subsecvent corectei încadrări juridice a faptelor din actul de sesizare.

38. Ipoteza expusă poate fi incidentă nu numai în situațiile în care noua încadrare juridică determină un termen de prescripție mai mare, dar și atunci când noua încadrare juridică atrage reținerea unei infracțiuni imprescriptibile, caz în care poziția procesuală a inculpatului din perspectiva art. 18 din Codul de procedură penală este lipsită de orice efect juridic.

39. În argumentarea opiniei au fost avute în vedere, deopotrivă, și considerentele Deciziei Curții Constituționale

nr. 250 din 16 aprilie 2019, referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 386 alin. (1) din Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 500 din 20 iunie 2019, fiind apreciate ca relevante paragrafele 27-29.

40. Totodată, argumentația a mai relevat că, întrucât lămurirea tuturor împrejurărilor ce caracterizează fapta, respectiv persoana în raport cu care a fost emis actul de sesizare, poate necesita administrarea probelor din cursul urmăririi penale ori a unor probe noi, care să influențeze încadrarea juridică aplicabilă faptei reținute în acuzarea inculpatului, iar efectuarea cercetării judecătorești este subsumată în acest caz principiului general al aflării adevărului, care stă la baza legii procesuale penale, exercitarea de către inculpat a dreptului de a cere continuarea procesului penal, potrivit art. 18 din Codul penal, este condiționată de lămurirea prealabilă a acelor elemente ce califică corect încadrarea juridică a faptei, cu atât mai mult cu cât procesul penal este definit de oficialitate, independent de voința părților.

41. În **opinia contrară** s-a susținut că *nu se poate dispune schimbarea încadrării juridice într-o infracțiune mai gravă, care atrage un termen al prescripției răspunderii penale mai mare, într-un moment procesual în care se împlinise deja termenul prescripției răspunderii penale pentru o infracțiune mai ușoară vizată de art. 386 din Codul de procedură penală, și inculpatul nu a solicitat continuarea procesului penal, conform art. 18 din Codul de procedură penală*.

42. Astfel, pe de o parte, s-a apreciat că este posibilă schimbarea încadrării juridice în ipoteza enunțată, dar, având în vedere că termenul de prescripție al răspunderii penale s-a împlinit prin raportare la încadrarea juridică reținută în cuprinsul actului de sesizare, instanța de judecată nu mai poate administra probatoriu suplimentar pentru a fundamenta dispoziția de schimbare a încadrării juridice. În sprijinul acestei opinii, judecătorii au avut în vedere că, în lipsa manifestării de voință a inculpatului în sensul continuării procesului penal conform art. 18 din Codul de procedură penală, instanța nu poate administra alte mijloace de probă din perspectiva laturii penale.

43. Dintr-un alt punct de vedere s-a susținut că, la momentul împlinirii termenului de prescripție al răspunderii penale prin raportare la încadrarea juridică reținută în rechizitoriu, în lipsa unei cereri de continuare a procesului penal, este posibilă schimbarea încadrării juridice numai dacă aceasta rezultă din modalitatea în care este descrisă fapta în cuprinsul actului de sesizare, fără ca instanța de judecată să aibă posibilitatea de a dispune o astfel de schimbare a încadrării, prin reaprecierea mijloacelor de probă administrate.

44. În ce privește **a doua problemă de drept** supusă dezlegării, respectiv, „*Dacă prin noțiunea de «participant» la o licitație publică, în accepțiunea art. 246 din Codul penal, se poate înțelege orice agent economic cu vocație de a participa la procedura de atribuire a contractului de achiziție publică, vocație derivată din faptul solicitării de către agentul economic a caietului de sarcini și formulării ulterioare de cereri de clarificări privind caietul de sarcini*”, într-o primă opinie regăsită în informațiile transmise s-a susținut că prin noțiunea de „participant la o licitație publică”, în accepțiunea art. 246 din Codul penal, se poate înțelege orice agent economic care a dobândit calitatea de participant, pe baza procedurii aplicabile în respectiva licitație. Calitatea de participant la o licitație publică este stabilită prin procedura proprie fiecărei licitații. Nu se realizează această condiție esențială, atașată elementului material, în ipoteza în care persoana îndepărtată nu dobândește calitatea de participant, ci, eventual, avea intenția sau vocația de a participa la licitație, dar nu realizase demersurile necesare în momentul comiterii faptei.

45. În sprijinul acestei interpretări a fost avut în vedere principiul legalității incriminării și al strictei interpretări a normei penale; extinderea înțelesului noțiunii și la persoanele fizice sau juridice care ar avea vocație de a participa la licitație publică determină introducerea unui element de arbitrar și reprezintă o interpretare imprevizibilă în defavoarea acuzatului, care aduce atingere principiului legalității incriminării și previzibilității normei penale. Sfera noțiunii de persoane cu vocație de a participa la o licitație publică este lipsită de orice definiție normativă și, în funcție de procedura de licitație, această noțiune poate include un număr nedeterminat de persoane, vocația fiecăreia putând fi dedusă din modalități diverse de exprimare a interesului de participare la procedura de atribuire (spre exemplu, solicitare de informații și explicații).

46. Totodată, în argumentarea acestui punct de vedere, judecătorii au făcut referire la jurisprudența națională și doctrina în materie, prin care s-a stabilit că, referitor la prima modalitate normativă a textului de lege prevăzut de art. 246 din Codul penal, elementul constitutiv al infracțiunii este reprezentat de „îndepărtarea participantului de la o licitație publică”, noțiunea de „îndepărtare” având înțelesul din limbajul comun, adică acela de înlăturare sau eliminare de la licitație și care nu se confundă cu „împiedicarea participării la licitație” (această din urmă acțiune neintrând în sfera de aplicare a art. 246 din Codul penal). Prin urmare, legea impune existența unui participant la licitație, care nu se confundă cu „potențialul participant la licitație”. Nu se realizează această condiție esențială, atașată elementului material în ipoteza în care persoana îndepărtată nu dobândește calitatea de participant, ci, eventual, avea intenția sau vocația de a participa la licitație, dar nu realizase demersurile necesare în momentul comiterii faptei. Altfel spus, pentru a îndepărta o persoană de la o licitație, aceasta trebuie să fie deja inclusă în procedură, adică să fie participant.

47. *Opinia contrară* este în sensul că noțiunea de participant, în accepțiunea art. 246 din Codul penal, include orice agent economic cu vocație de a participa la procedura de atribuire a contractului de achiziție publică, chiar dacă această vocație este derivată doar din faptul solicitării de către agentul economic a caietului de sarcini și formulării ulterioare de clarificări privind caietul de sarcini.

48. În susținerea acestui punct s-a avut în vedere că, în conformitate cu prevederile cuprinse în Normele metodologice de aplicare a prevederilor referitoare la atribuirea contractului de achiziție publică/acordului-cadru din Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 395/2016, cu modificările și completările ulterioare, caietul de sarcini face parte integrantă din documentația de atribuire a contractului de achiziție publică (capitolul II, secțiunea a 4-a, paragraful 1, art. 20), fiind deci o etapă de debut în cadrul procesului mai larg de atribuire a contractului de achiziție publică. Așadar, faptul solicitării caietului de sarcini și formulării eventualelor cereri de clarificări face parte din procedura de achiziție publică, procedură care nu trebuie restrânsă doar la categoria acelor agenți economici care înțeleg să și depună o ofertă în conformitate cu caietul de sarcini.

49. De altfel, interesul înlăturării unui participant din procedura de achiziție publică poate exista încă din faza incipientă a procedurii, și anume aceea a solicitării caietului de sarcini și a eventualelor clarificări. Practic, îndepărtarea prin constrângere (de exemplu, amenințarea) se poate obiectiva la acest nivel prin chiar renunțarea participantului de a depune oferta în conformitate cu caietul de sarcini pe care l-a accesat anterior. În aceste condiții, agentul economic dobândește calitatea de participant la procedura de achiziție publică.

50. Cu referire la **a treia problemă de drept supusă dezlegării**, respectiv „Care este înțelesul noțiunii de «constrângere», în accepțiunea art. 246 din Codul penal, dacă

participantul este un agent economic.”, în informațiile transmise s-a susținut că noțiunea de constrângere vizează orice acțiune prin care s-ar suprima factorul volitiv sau intelectual al participantului, indiferent dacă constrângerile sunt realizate în mod direct asupra participantului sau a unei persoane apropiate de acesta, care dacă ar fi supusă unui pericol iminent i-ar putea deturna libertatea de a alege sau de a decide, în cazul înscrierii sau continuării de a participa la o licitație publică. Constrângerea poate fi realizată prin orice mijloace (amenințare, lipsire de libertate, șantaj, agresiuni fizice).

51. Deopotrivă a fost invocată Decizia nr. 858 din 18 decembrie 2018, pronunțată de Curtea Constituțională, referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 207 alin. (1) și (3) din Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 96 din 6 februarie 2019, prin care a fost reținut că: „15. (...) termenul «constrângere» nu este definit în legislația penală, aspect ce denotă intenția legiuitorului de a conferi cuvântului criticat sensul său uzual. În limbajul curent, prin «constrângere» se înțelege determinarea unei persoane să facă sau să nu facă ceva împotriva voinței sale. Cum infracțiunea, în a cărei reglementare este folosit termenul analizat, este o infracțiune împotriva libertății persoanei, mai exact împotriva libertății de ordin moral a persoanei, pentru că aceasta nu presupune o privare de libertate, în sens fizic, constrângerea exercitată împotriva subiectului pasiv al infracțiunii de șantaj trebuie să îi producă acestuia o stare de temere, de natură a-l determina să acționeze conform conduitei prevăzute în dispoziția normei de incriminare. Prin urmare, constrângerea astfel exercitată reprezintă punerea în mișcare a unei forțe exterioare subiectului pasiv al infracțiunii, care poate fi de natură fizică sau morală. În cazul constrângerii fizice, aceasta poate fi exercitată, în mod direct, prin energia fizică a făptuitorului sau prin punerea în mișcare, de către acesta, a unei alte energii de aceeași natură, capabilă să înfrângă rezistența fizică a subiectului pasiv. Spre deosebire de aceasta, constrângerea psihică se exercită prin efectuarea de către făptuitor a unui act de natură să inspire victimei temerea că, în viitor, ea sau o altă persoană apropiată ei va suporta un rău. În ambele cazuri, pentru realizarea conținutului constitutiv al infracțiunii, constrângerea trebuie să fie efectivă. Având în vedere aceste particularități ale infracțiunii de șantaj și, în mod special, obiectul său juridic, care are în vedere libertatea morală a persoanei, legiuitorul nu a prevăzut în cuprinsul normei de incriminare criticate modalitățile concrete de realizare a constrângerii, evitându-se astfel restrângerea, în mod nejustificat, a sferei de aplicare a prevederilor art. 207 alin. (1) din Codul penal. În acest fel intră sub incidența dispoziției legale analizate toate formele de constrângere, care au ca rezultat determinarea unei persoane să dea, să facă, să nu facă sau să suferă ceva, săvârșite în scopul de a dobândi în mod injust un folos nepatrimonial, pentru sine ori pentru altul, indiferent de acțiunile sau inacțiunile prin care constrângerea este executată.”

52. În accepțiunea art. 246 din Codul penal, dacă participantul la procedura de achiziție publică este un agent economic, înțelesul noțiunii de „constrângere” trebuie analizat în persoana organelor care coordonează activitatea agentului economic (de exemplu, administrator), având în vedere faptul că, față de o entitate juridică, consacrată ca atare prin voința legiuitorului, nu ar putea fi exercitate acțiuni care, prin natura lor, se răsfrâng asupra libertății de voință și de acțiune a persoanelor fizice.

53. Noțiunea de „constrângere” din cadrul elementului material al infracțiunii prevăzute de art. 246 din Codul penal se realizează prin acte de violență fizică sau psihică (de pildă, prin comiterea infracțiunii de amenințare sau loviri sau alte violențe), nefiind necesar ca actele de constrângere fizică sau morală să întrunească cerințele prevăzute de art. 24 sau 25 din Codul penal pentru reținerea cauzelor de neimputabilitate și nici ca în urma actelor de constrângere să fie produsă efectiv o stare de temere.

54. Într-o *altă opinie* s-a susținut că înțelesul noțiunii de „constrângere”, în accepțiunea art. 246 din Codul penal, dacă participantul este agent economic, se circumscrie doar unei *constrângeri morale* exercitate prin amenințare cu un pericol grav, în acord cu dispozițiile art. 25 din Codul penal.

55. În acest sens s-a reținut că în Codul penal „constrângerea” se referă la acțiuni prin care o persoană este forțată să acționeze într-un anumit mod, împotriva voinței sale, de către o altă persoană. În contextul art. 246 din acest cod, care se referă la constrângerea în activitățile economice sau comerciale, noțiunea de „constrângere” poate implica diverse forme de presiune exercitate asupra unui agent economic, indiferent că este vorba despre amenințări, intimidări sau alte forme de coerciție.

VI. Opinia specialiștilor consultați

56. În conformitate cu dispozițiile art. 476 alin. (10) raportat la art. 473 alin. (5) din Codul de procedură penală a fost solicitată specialiștilor în drept penal opinia asupra chestiunii de drept supuse dezlegării.

VI.1. 57. **Departamentul de Drept penal din cadrul Facultății de Drept a Academiei de Studii Economice din București**, în punctul de vedere formulat, a susținut că este posibilă schimbarea încadrării juridice în cazul în care organul judiciar în fața căruia se află cauza apreciază că acest lucru se impune prin raportare la situația de fapt reținută. De asemenea, atunci când instanța de judecată este nelămurită cu privire la încadrarea juridică corectă, aceasta are posibilitatea de a administra probe în acest sens, chiar și în cazul în care era împlinit termenul de prescripție a răspunderii penale raportat la o anumită încadrare juridică. În schimb, dacă instanța de judecată se consideră lămurită, judecătorul cauzei nu va putea fi obligat să administreze probe la cererea persoanei vătămate, a părții civile sau a procurorului, atunci când aceștia contestă încadrarea juridică.

58. Instanța de judecată este liberă să aprecieze asupra corectei încadrări juridice. Judecătorul unei cauze nu are doar dreptul, ci și obligația de a dispune o soluție în conformitate cu probele existente la dosarul cauzei. Acestuia nu îi poate fi impusă o anumită soluție în contradicție cu încadrarea juridică pe care o consideră corectă.

59. În ceea ce privește noțiunea de „participant la licitație” s-a arătat că în literatura de specialitate s-au exprimat două opinii:

60. Astfel, *într-o opinie* se arată că aceasta se referă la o persoană care a dobândit calitatea de participant pe baza procedurii aplicabile în respectiva licitație. Calitatea de participant la o licitație publică este stabilită prin procedura proprie fiecărei licitații care reprezintă în concret situația premisă a infracțiunii.

61. *În opinia contrară* se susține că sfera noțiunii de „participant la licitație” trebuie să fie mai largă și să cuprindă inclusiv persoane interesate de procedura de licitație, chiar dacă la momentul realizării elementului material nu aveau efectiv calitatea de participant. În susținerea acestei opinii se arată că o atare opțiune legislativă, prin care sfera incriminării ar fi restrânsă, excluzând orice manopere frauduloase care ar împiedica însăși stabilirea corectă a cadrului în care urmează a se desfășura licitația, este criticabilă, făcând ca dispozițiile legale să nu fie aplicabile unor situații care corespund întru totul rațiunii textului de lege. O atare interpretare nu contravine cerinței previzibilității normei, de vreme ce noțiunii de participant nu îi corespunde vreo definiție legală nici în norma penală generală, nici în normele cu caracter extrapenal, speciale.

62. Totodată, s-a arătat că voința legiuitorului în sensul ca dispozițiile legale să se aplice și altor categorii de persoane în afara celor formal înscrise într-o procedură este expres formulată în expunerea de motive în care se arată că incriminarea este necesară pentru combaterea faptelor comise de unii participanți la licitație în scopul îndepărtării de la licitație a unor potențiali participanți.

63. Față de argumentele prezentate s-a concluzionat în sensul că *noțiunea de „participant” presupune existența unei licitații, dar dobândirea unei anume calități de către o persoană față de aceasta*. Deși în legislația penală sintagma „participant de la o licitație publică” nu este definită, totuși sensul comun al cuvântului participant este acela de persoană care ia parte la realizarea unei acțiuni în comun, care participă la aceasta.

64. Cu privire la cea de-a treia problemă de drept ce face obiectul prezentei cauze, și anume înțelesul noțiunii de „constrângere” în accepțiunea art. 246 din Codul penal, dacă participantul este un agent economic, s-a susținut că nu sunt întrunite condițiile de admisibilitate.

VI.2. 65. **Centrul de cercetări juridice în științe penale al Facultății de Drept din cadrul Universității de Drept din Timișoara**, în punctul de vedere formulat, a susținut că nu sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate deoarece problemele de drept cu care a fost sesizată Înalta Curte de Casație și Justiție nu reprezintă veritabile chestiuni de drept, dat fiind că nu există o reală neclaritate cu privire la fiecare dintre acestea, lecturarea normelor juridice incidente fiind suficientă pentru a înțelege voința legiuitorului, fără a fi necesar aportul instanței supreme în procedura pronunțării unei hotărâri prealabile.

66. Astfel, cu privire la *prima problemă de drept*, respectiv dacă se poate dispune schimbarea încadrării juridice într-o infracțiune mai gravă, care atrage un termen al prescripției răspunderii penale mai mare, într-un moment procesual în care se împlinise deja termenul prescripției răspunderii penale pentru infracțiunea mai ușoară vizată de art. 386 din Codul de procedură penală și inculpatul nu a solicitat continuarea procesului penal conform art. 18 din Codul de procedură penală, s-a apreciat că lecturarea dispozițiilor legale este suficientă pentru a constata lipsa unei reale probleme de drept procesual.

67. Punerea în discuție a eventualei schimbări de încadrare și pronunțarea asupra acesteia (după rigorile statuate prin Decizia Curții Constituționale nr. 250/2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 500 din 20 iunie 2019) reprezintă o obligație, și nu o facultate a instanței de judecată. Instanța fie va menține încadrarea juridică cu care a fost sesizată, fie va stabili o nouă încadrare juridică [în acest sens, G. Bodoroncea, în M. Udriou (coord.), *Codul de procedură penală. Comentariu pe articole*, ed. 4, Ed. CH Beck, 2023, p. 2504].

68. Momentul pronunțării asupra cererii de schimbare a încadrării juridice trebuie să fie, în toate cazurile, anterior soluționării fondului cauzei. În acest sens, în acord cu Decizia Curții Constituționale nr. 250 din 16 aprilie 2019, referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 386 alin. (1) din Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 500 din 20 iunie 2019, se impune asigurarea caracterului echitabil al procesului penal, exercitarea în mod efectiv a dreptului la apărare de către inculpat, iar *„singura interpretare care asigură textului criticat — art. 386 alin. (1) din Codul de procedură penală — conformitatea cu dispozițiile din Constituție și Convenția pentru apărarea drepturilor omului a libertăților fundamentale este aceea care impune ca schimbarea încadrării juridice date faptei prin actul de sesizare să se realizeze de către instanța de judecată prin hotărâre care nu soluționează fondul cauzei, ulterior punerii în discuția părților a noii încadrări juridice a faptei, însă anterior soluționării fondului cauzei”*.

69. Pronunțarea privind incidența sau nu a cauzei de înlăturare a răspunderii penale reprezintă o soluție asupra acțiunii penale ce nu poate fi dispusă decât prin sentință sau decizie, indiferent dacă inculpatul va solicita sau nu continuarea procesului penal. Așadar, chiar dacă prescripția ar fi invocată anterior dezbaterii finale a cauzei, instanța nu se poate pronunța asupra acesteia similar unei excepții procesuale, de tipul schimbării de încadrare juridică.

70. Prin urmare, în configurația procesual penală actuală, punerea în discuție a pronunțării asupra unei schimbări de încadrare juridică este întotdeauna anterioară pronunțării asupra prescripției răspunderii penale, soluție aferentă „fondului” cauzei.

71. Față de argumentația ce precedă s-a concluzionat că *prima problemă de drept nu prezintă o veritabilă dificultate* astfel încât să necesite o statuare din partea instanței supreme, fiind evident că instanța poate dispune schimbarea încadrării juridice într-o infracțiune mai gravă, care atrage un termen al prescripției răspunderii penale mai mare, într-un moment procesual în care se împlinise deja termenul prescripției răspunderii penale pentru infracțiunea mai ușoară vizată de art. 386 din Codul de procedură penală.

72. Cu privire la *a doua problemă de drept*, respectiv dacă prin noțiunea de „participant” la o licitație publică, în accepțiunea art. 246 din Codul penal, se poate înțelege orice agent economic cu vocație de a participa la procedura de atribuire a contractului de achiziție publică, vocație derivată din faptul solicitării de către agentul economic a caietului de sarcini și formulării ulterioare de cereri de clarificări privind caietul de sarcini, s-a susținut că aceasta nu reprezintă o veritabilă problemă de drept.

73. În susținerea acestui punct de vedere s-a arătat că atât jurisprudența internă, cât și doctrina au stabilit în mod unanim că *„îndepărtarea trebuie să se realizeze față de un participant la o licitație publică, adică față de o persoană care a dobândit calitatea de participant, pe baza procedurii aplicabile în respectiva licitație. Calitatea de participant la o licitație publică este stabilită prin procedura proprie fiecărei licitații care reprezintă, în concret, situația premisă a infracțiunii (...). Nu se realizează această condiție esențială atașată elementului material, în ipoteza în care persoana îndepărtată nu dobândește calitatea de participant, ci, eventual, avea intenția sau vocația de a participa la licitație, dar nu realizează demersurile necesare, la momentul săvârșirii faptei”* (V. Cioclei, *Drept penal. Partea specială, Infracțiuni contra persoanei și infracțiuni contra patrimoniului*, ed. 9, Ed. CH Beck, 2024, p. 407).

74. Prin urmare, s-a concluzionat că problema expusă mai sus își găsește o rezolvare prin apelarea la conținutul normelor juridice arătate, a soluțiilor, respectiv a raționamentelor juridice prezentate, fără a se impune intervenția pe fondul chestiunii.

75. Cu privire la cea de-a treia problemă, anume înțelesul noțiunii de „constrângere” în accepțiunea art. 246 din Codul penal, dacă participantul este un agent economic, s-a susținut că interpretarea legii se impune într-un mod evident care nu impune o dezlegare din partea instanței supreme.

76. Mai mult, atât legislația, cât și doctrina, jurisprudența au stabilit, în mod unanim, că, în ceea ce privește constrângerea, trebuie avut în vedere că ea nu este decât o lipsă de libertate de a decide sau de a acționa. Termenul folosit de legiuitor este cel de „constrângere”, rezultând că legiuitorul nu a dorit să distingă sau să precizeze tipul de constrângere, aceasta putând fi fizică sau psihică (morală). Acțiunea poate îmbrăca forma constrângerii fizice (exercitare de acte de violență) sau a constrângerii morale, care trebuie să aibă aptitudinea de a cauza o stare de temere, sub stăpânirea căreia este afectată libertatea psihică a persoanei respective, indiferent că aceasta este o persoană fizică ori un agent economic.

77. Chestiunea de drept supusă dezlegării vizează înțelesul acestei noțiuni în contextul în care cel constrâns este o persoană juridică. Or, aceasta nu prezintă dificultăți de interpretare raportat la persoana constrânsă, instanțele de judecată urmând a aprecia în fiecare situație în parte întrunirea condiției de tipicitate. Prin urmare, s-a concluzionat în sensul că prin prezenta sesizare se solicită de fapt Înaltei Curți soluționarea cauzei, iar nu pronunțarea asupra unei chestiuni abstracte, generale.

VI.3. 78. **Departamentul de Drept penal al Facultății de Drept din cadrul Universității de Drept din București**, în punctul de vedere formulat, a susținut că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate doar în ce privește primele două întrebări transmise spre analiză Înaltei Curți de Casație și Justiție.

79. Sesizarea privind cea de-a treia întrebare este inadmisibilă întrucât înțelesul noțiunii de constrângere nu este o veritabilă problemă de drept care să facă necesară explicitarea acesteia de către Înalta Curte de Casație și Justiție. Astfel, conținutul noțiunii de constrângere este amplu analizat în doctrină și jurisprudență, contribuind la decelarea înțelesului acesteia în special în practica judiciară conturată în materia infracțiunilor de șantaj și a infracțiunilor sexuale. Pe de altă parte, în legătură cu conținutul noțiunii de constrângere s-a apreciat că întrebarea reprezintă mai degrabă o solicitare de explicare a acestei noțiuni în raport cu situația concretă din speță formulată sub ideea constrângerii unui „agent economic”. Modalitatea în care a fost formulată întrebarea nu permite oferirea unui răspuns în abstract de către Înalta Curte de Casație și Justiție, întrucât „particularizarea” problemei rămâne totuși generală, sfera noțiunii de agent economic nefiind susceptibilă de a restrânge de o manieră suficientă categoria persoanelor vizate de constrângere pentru a se putea oferi un răspuns în abstract.

80. Cu referire la *prima chestiune de drept supusă dezlegării* s-a susținut că instanța de judecată are posibilitatea dispunerii schimbării încadrării juridice într-o infracțiune mai gravă, care atrage un termen al prescripției răspunderii penale mai mare, într-un moment procesual în care se împlinise deja termenul prescripției răspunderii penale pentru infracțiunea mai ușoară vizată de art. 386 din Codul de procedură penală, chiar dacă inculpatul nu a solicitat continuarea procesului penal, conform art. 18 din Codul de procedură penală.

81. În susținerea acestei opinii s-a reținut că instituția prescripției răspunderii penale este dependentă de caracterizarea juridică dată unei fapte, iar nu de fapta concretă. Împrejurarea că analiza incidenței prescripției este doar o urmare a stabilirii încadrării juridice rezultă, cel puțin, din dispozițiile art. 154 din Codul penal (*care stabilește termenele de prescripție în raport cu pedeapsa prevăzută de lege, aceasta din urmă fiind, desigur, stabilită diferit în funcție de diferitele încadrări juridice privite în abstracto*) și ale art. 153 din Codul penal (*care stabilește imprescriptibilitatea răspunderii penale în raport cu anumite infracțiuni determinate prin raportare la normele de drept substanțial*.) Încadrarea juridică este legată de prima trăsătură esențială a infracțiunii, tipicitatea, adică prevederea faptei în modelul abstract regăsit în norma de incriminare. Infracțiunea este unicul temei al răspunderii penale la angajarea căreia se poate ajunge în urma unui raport juridic de drept penal. Astfel, tipicitatea faptei este prima din lanțul condițiilor care trebuie îndeplinite pentru a se ajunge la justa soluționare a unui raport juridic de conflict.

82. Pentru acest deziderat, stabilirea încadrării juridice poate fi realizată doar printr-o corectă analiză a tipicității infracțiunii de către instanța de judecată, aceasta neputând fi influențată de manifestările de voință ale părților din proces. De altfel, potrivit art. 374 alin. (4) din Codul de procedură penală coroborat cu art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală, încadrarea juridică dată de procuror nu este definitivă nici măcar în ipoteza procedurii abreviate, când legea impune ca inculpatul să recunoască faptele reținute în sarcina sa — nu și încadrarea juridică.

83. Cu referire la *a doua problemă de drept* supusă dezlegării și interpretării unitare s-a susținut că prin noțiunea de „participant” la o licitație publică, în accepțiunea art. 246 din Codul penal, nu se poate înțelege orice agent economic cu

vocație de a participa la procedura de atribuire a contractului de achiziție publică, vocație derivată din faptul solicitării de către agentul economic a caietului de sarcini și formulării ulterioare de cereri de clarificări privind caietul de sarcini, ci se înțelege doar acel operator economic care a dobândit fie calitatea de candidat, fie calitatea de ofertant, în funcție de procedurile de atribuire specifice, astfel cum acestea sunt prevăzute în Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice.

84. Totodată, s-a precizat că nu orice infracțiuni comise în legătură cu o procedură de licitație publică trebuie să fie calificate juridic drept deturnarea licitațiilor publice. În situația în care o persoană interesată să participe la o licitație publică ar fi constrânsă înainte de orice demersuri cu scopul de a nu mai participa sau înainte de a dobândi în mod efectiv calitatea de participant, fapta ar putea fi calificată drept șantaj, prevăzut în art. 207 alin. (1) și (3) din Codul penal.

85. În ipoteza coruperii, dacă o persoană acceptă o sumă de bani pentru a nu se mai înscrie la o licitație, poate să apară drept echivocă intenția reală a acelei persoane de a participa la licitație, astfel încât ar exista un mare dubiu (și o situație de *probatio diabolica*) în ceea ce privește deturnarea licitației publice și lezarea obiectului juridic.

VII. Punctul de vedere exprimat de Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția judiciară

86. Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, în punctul de vedere transmis, a susținut că sesizarea Înaltei Curți este inadmisibilă întrucât nu este îndeplinită cerința ca de lămurirea chestiunilor de drept supuse dezlegării să depindă soluționarea pe fond a cauzei în care au fost invocate.

87. Astfel, analizând sesizarea Înaltei Curți în raport cu principiile jurisprudențiale s-a apreciat că instanța de trimitere urmărește pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru a stabili temeinicia motivelor de apel privind nelegala dispunere la fond a schimbării încadrării juridice a faptelor reținute prin rechizitoriu (prin intermediul primei întrebări) și, respectiv, pentru a delibera asupra schimbării încadrării juridice a faptelor care fac obiectul judecării (prin intermediul celorlalte două întrebări).

88. Schimbarea încadrării juridice reprezintă o chestiune incidentală a cărei soluționare de către instanță nu se repercutează semnificativ asupra rezolvării fondului cauzei. Astfel, potrivit art. 386 alin. (1) din Codul de procedură penală, *„Dacă în cursul judecării se consideră că încadrarea juridică dată faptei prin actul de sesizare urmează a fi schimbată, instanța este obligată să pună în discuție noua încadrare și să atragă atenția inculpatului că are dreptul să ceară lăsarea cauzei mai la urmă sau amânarea judecării, pentru a-și pregăti apărarea. Dacă dispune schimbarea încadrării juridice, instanța pune în vedere inculpatului că are dreptul să ceară lăsarea cauzei mai la urmă sau amânarea judecării, pentru pregătirea apărării față de noua încadrare”*.

89. Având în vedere că rezolvarea de către instanță a unei chestiuni incidentale (în cauza pendinte, schimbarea încadrării juridice) nu reprezintă o problemă de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei cu care este investită curtea de apel, s-a apreciat că nu este îndeplinită una dintre condițiile de admisibilitate a sesizării în procedura întrebării prealabile.

90. Totodată, s-a apreciat că nici în privința problemelor de drept ridicate prin intermediul întrebărilor prealabile 2 și 3 nu este îndeplinită cerința de admisibilitate prevăzută de art. 475 alin. (1) din Codul de procedură penală, argumentele anterior arătate cu privire la admisibilitatea sesizării păstrându-și valabilitatea și în acest caz.

91. Susținând inadmisibilitatea sesizării în punctul de vedere formulat s-a arătat că instanța de trimitere urmărește să lămurească dacă prin noțiunea de „participant” la o licitație

publică, în accepțiunea art. 246 teza I din Codul penal, se poate înțelege orice agent economic cu vocație de a participa la procedura de atribuire a contractului de achiziție publică (vocație derivată din faptul solicitării de către agentul economic a caietului de sarcini și formulării ulterioare de cereri de clarificări privind caietul de sarcini) și, respectiv, sensul termenului de „constrângere” în cazul în care participantul la licitație este un agent economic.

92. Din modul de formulare a întrebării rezultă că identificarea soluțiilor în drept presupune o analiză prealabilă a elementelor de fapt specifice cauzei concrete, demers inadmisibil în cadrul procedurii întrebării prealabile.

93. Întrucât organizarea licitațiilor publice este reglementată prin mai multe acte normative, solicitarea instanței de trimitere de lămurire a termenului de „participant” implică, pe de o parte, examinarea procedurii aplicabile în licitația publică organizată potrivit dispozițiilor O.U.G. nr. 34/2006, care stipulează condițiile de desfășurare a licitațiilor pentru încheierea de contracte de achiziții publice, iar, pe de altă parte, stabilirea respectării de către inculpați a prevederilor menite să asigure concurența între operatorii economici.

94. În plus, rezolvarea chestiunii de drept privind existența unei constrângeri a unui agent economic pentru a-l îndepărta de la o licitație publică presupune o analiză a datelor concrete ale cauzei astfel încât să se stabilească dacă folosirea unui caiet de sarcini reproducând specificațiile tehnice ale bunului licitat a creat un avantaj ofertantului, reprezentant al producătorului unui astfel de bun, și reprezintă o acțiune de constrângere îndreptată împotriva agentului economic interesat pentru a-l determina să nu participe la licitație.

95. Întrucât analiza împrejurărilor mai sus menționate este atributul exclusiv al instanței investite cu judecarea apelurilor, în punctul de vedere formulat s-a susținut că sunt depășite limitele procedurii reglementate de art. 475 din Codul de procedură penală.

96. *Pe fondul cauzei*, în ceea ce privește prima problemă de drept, s-a susținut că dispozițiile art. 386 alin. (1) și ale art. 387 din Codul de procedură penală stipulează posibilitatea instanței de a dispune în cursul cercetării judecătorești schimbarea încadrării juridice a infracțiunii reținute prin actul de sesizare chiar dacă în raport cu aceasta ar fi împlinit termenul de prescripție a răspunderii penale. Numai în raport cu o încadrare juridică finală, apreciată ca fiind corectă întrucât reflectă concordanța între conținutul legal și conținutul concret al faptei, instanța poate analiza incidența cazurilor prevăzute de art. 16 din Codul de procedură penală, inclusiv a prescripției răspunderii penale, cauză care înlătură răspunderea penală.

97. Având în vedere că în dosarul aflat pe rolul instanței de trimitere împlinirea termenului de prescripție în raport cu încadrarea juridică dată faptei prin rechizitoriu a fost invocată de către inculpat în cursul cercetării judecătorești, instanța de fond nu era obligată să dispună încetarea procesului penal, dispozițiile art. 396 alin. (6)-(8) raportat la art. 16 alin. (1) lit. f) și art. 18 din Codul de procedură penală nefiind aplicabile în cauză.

98. În raport cu cele expuse mai sus, s-a apreciat că solicitarea inculpatului de a se dispune încetarea procesului penal ca urmare a intervenirii prescripției în raport cu încadrarea juridică inițială nu împiedică instanța să dispună schimbarea încadrării juridice a faptei până la terminarea cercetării judecătorești, atunci când apreciază că este necesară pentru justa soluționare a cauzei.

99. Nu în ultimul rând, s-a apreciat că, în realitate, dificultatea de interpretare a dispozițiilor legale mai sus menționate rezultă din confuzia pe care instanța de trimitere o face între soluționarea în cursul cercetării judecătorești a unor chestiuni incidentale, în temeiul dispozițiilor art. 386 alin. (1) și ale art. 387

din Codul de procedură penală, și rezolvarea acțiunii penale, potrivit art. 396 alin. (6)-(8) din același cod, după încheierea dezbaterilor pe fond.

100. În ceea ce privește *a doua problemă de drept*, respectiv noțiunea de „participant” la licitație din cuprinsul art. 246 din Codul penal, s-a arătat că opțiunea legiuitorului pentru accepțiunea uzuală a termenului este clară. În lipsa unei definiții legale, sensul acestuia nu poate fi decât cel obișnuit din limba română, astfel cum stipulează art. 36 alin. (4) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative. Potrivit Dicționarului explicativ al limbii române, verbul „a participa” înseamnă a lua parte la o activitate, la o acțiune, la o discuție, a se implica într-o acțiune, iar prin substantivul „participant” se înțelege o persoană care ia parte la realizarea unei acțiuni în comun, care participă la ceva.

101. În ceea ce privește problema de drept privind sensul noțiunii de „constrângere” din cuprinsul art. 246 din Codul penal în cazul în care participantul îndepărtat de la o licitație publică este o persoană juridică (agent economic), s-a susținut că infracțiunea de deturnare a licitațiilor publice în modalitatea normativă constând în îndepărtarea unui participant de la o licitație publică presupune îndeplinirea unei cerințe esențiale atașate elementului material, și anume ca acțiunea să se realizeze prin constrângere sau corupere.

102. În ceea ce privește termenul de „corupere”, prin Decizia nr. 45 din 16 septembrie 2024, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1062 din 23 octombrie 2024, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a constatat că are același sens ca în cazul infracțiunilor de corupție activă (dare de mită, trafic de influență). Deși în considerentele acestei decizii nu a fost deslușit și înțelesul noțiunii de „constrângere”, este cert că, similar celeilalte condiții esențiale atașate elementului material (coruperea), aceasta nu poate avea decât sensul dat de legiuitor în cazul altor infracțiuni (șantaj, viol, influențarea declarațiilor), și anume acțiunea de a forța o persoană să adopte o conduită contrară voinței sale.

103. Având în vedere considerentele expuse mai sus, s-a apreciat că, indiferent dacă participantul îndepărtat de la licitație este o persoană fizică sau o persoană juridică, noțiunea de „constrângere” nu poate avea decât un singur înțeles, dat fiind faptul că actele de constrângere fizică sau morală nu pot fi îndreptate doar împotriva unei persoane fizice, iar participantul persoană juridică este reprezentat întotdeauna la licitația publică de către o persoană fizică.

VIII. **Opinia judecătorului-raportor**

104. Soluția propusă de judecătorul-raportor a fost aceea de respingere, ca inadmisibilă, a sesizării formulate. În esență, s-a reținut că problemele de drept cu care a fost sesizată Înalta Curte de Casație și Justiție nu reprezintă veritabile chestiuni de drept, deoarece nu există o reală neclaritate, lecturarea normelor juridice incidente fiind suficientă pentru a înțelege voința legiuitorului, fără a fi necesară o dezlegare din partea instanței supreme în procedura pronunțării unei hotărâri prealabile.

IX. **Înalta Curte de Casație și Justiție**, examinând sesizarea formulată de Curtea de Apel Bacău — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie, reține următoarele:

IX.1. **Cu privire la admisibilitatea sesizării**

105. Reglementând condițiile de admisibilitate a sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept, legiuitorul a stabilit în art. 475 din Codul de procedură penală posibilitatea anumitor instanțe, inclusiv a curții de apel, investite cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, care constată, în cursul judecății, existența unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei și asupra căreia instanța supremă nu a statuat încă printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii și nici nu face obiectul unui asemenea recurs, să

sesizeze Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prin care să se dea rezolvare de principiu respectivei probleme de drept.

106. Ca atare, pentru a fi admisibilă o asemenea sesizare trebuie îndeplinite cumulativ mai multe cerințe, respectiv existența unei cauze aflate în curs de judecată în ultimul grad de jurisdicție pe rolul uneia dintre instanțele prevăzute expres de articolul anterior menționat, soluționarea pe fond a acelei cauze să depindă de lămurirea chestiunii de drept ce formează obiectul sesizării, iar problema de drept să nu fi fost încă dezlegată de Înalta Curte de Casație și Justiție prin mecanismele legale ce asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către instanțele judecătorești sau să nu facă în prezent obiectul unui recurs în interesul legii.

107. Totodată, din economia dispozițiilor legale invocate reiese că admisibilitatea sesizării este condiționată, în mod esențial, de existența unei veritabile probleme de drept, care să facă necesară o rezolvare de principiu prin pronunțarea unei hotărâri prealabile de către Înalta Curte de Casație și Justiție, aceasta constituind, de fapt, premisa fundamentală ce justifică intervenția instanței supreme prin mecanismul de unificare a practicii judiciare instituit de art. 475 și următoarele din Codul de procedură penală.

108. În jurisprudența sa, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a statuat că scopul acestei proceduri este de a da dezlegări asupra unor probleme veritabile și dificile de drept. Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție trebuie efectuată, conform art. 475 din Codul de procedură penală, doar în situația în care, în cursul soluționării unei cauze penale, se pune problema interpretării și aplicării unor dispoziții legale neclare, echivoce, care ar putea da naștere mai multor soluții (Decizia nr. 16 din 22 mai 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 490 din 3 iulie 2015; Decizia nr. 5 din 10 februarie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 183 din 11 martie 2016; Decizia nr. 6 din 2 martie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 287 din 15 aprilie 2016). Interpretarea urmărește cunoașterea înțelesului exact al normei, clarificarea sensului și scopului acesteia, așa încât procedura hotărârii prealabile nu poate fi folosită în cazul în care aplicarea corectă a dreptului se impune într-un mod atât de evident, încât nu lasă loc de îndoială cu privire la modul de soluționare a întrebării adresate (Decizia nr. 19 din 27 septembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 874 din 1 noiembrie 2016).

109. „Așadar, numai o problemă de drept de o dificultate rezonabilă și de natură a da naștere, în mod previzibil, unor interpretări judiciare diferite legitimează concursul dat tribunalelor și curților de apel de către instanța supremă într-o cauză pendinte. În cazul considerării ca admisibile a unor sesizări prin care se tinde, dimpotrivă, la dezlegarea unor probleme pur teoretice ori la soluționarea propriu-zisă a unor chestiuni ce țin de fondul cauzei, există riscul transformării mecanismului hotărârii prealabile fie într-o «procedură dilatorie pentru litigii caracterizate, prin natura lor, ca fiind urgente, fie într-o procedură care va substitui mecanismul recursului în interesul legii»” (Decizia nr. 22 din 25 octombrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1057 din 28 decembrie 2016).

110. În cauza care a generat prezenta sesizare se impune observația că instanța de trimitere, fără a semna dificultățile de interpretare a dispozițiilor supuse dezlegării, a urmărit de la Înalta Curte de Casație și Justiție rezolvarea în concret a speței în formula confirmării sau neconfirmării soluției ce se prefigurează în dosarul instanței de control judiciar, și nu o dezlegare a unei probleme de drept ce impune apelarea la mecanismul de asigurare a unei practici judiciare unitare, prin pronunțarea unei hotărâri prealabile.

111. De altfel, problemele de drept cu care a fost sesizată Înalta Curte de Casație și Justiție nu reprezintă veritabile chestiuni de drept, deoarece nu există o reală neclaritate, lecturarea normelor juridice incidente fiind suficientă pentru a înțelege voința legiuitorului, fără a fi necesară o dezlegare din partea instanței supreme în procedura pronunțării unei hotărâri prealabile.

112. Astfel, cu privire la **prima problemă de drept supusă dezlegării** se constată că aceasta nu reprezintă o veritabilă dificultate, astfel încât să necesite o statuare din partea instanței supreme. Încadrarea juridică reprezintă concordanța dintre fapta materială dedusă judecății și noma juridică aplicabilă, constituind fundamentul juridic al răspunderii penale. Atunci când instanța constată, în cursul judecății, că încadrarea juridică inițială nu reflectă exactitatea juridică a faptei, schimbarea încadrării devine necesară pentru a asigura aplicarea corectă a legii. Această operațiune presupune, prin ipoteză, că încadrarea juridică inițială, corespunzătoare unei infracțiuni mai ușoare, a fost greșit realizată și nu corespundea naturii reale a faptei deduse judecății.

113. Schimbarea încadrării juridice nu modifică fapta materială reținută, ci doar recalifică juridic aceleași împrejurări factuale, astfel încât acestea să fie corect reflectate în lumina normelor legale aplicabile. În consecință, termenul de prescripție trebuie analizat prin raportare la infracțiunea corect încadrată, deoarece această calificare este cea care reflectă realitatea juridică a faptei. A admite că termenul de prescripție aferent încadrării greșite ar putea produce efecte în condițiile în care din probele administrate reiese o încadrare juridică eronată ar însemna să se privilegieze o deficiență procedurală în detrimentul respectării principiului legalității și al realizării scopului procesului penal.

114. Termenul de prescripție aplicabil se stabilește în raport cu încadrarea juridică a faptei astfel cum este determinată de instanță. Schimbarea încadrării juridice într-o infracțiune mai gravă indică faptul că instanța a stabilit, pe baza probelor administrate, că fapta dedusă judecății este mai gravă decât se apreciasse inițial. Astfel, aplicarea termenului de prescripție aferent încadrării juridice inițiale ar contraveni scopului legii penale și principiului proporționalității sancțiunilor.

115. Garanțiile procedurale oferite de art. 386 din Codul de procedură penală asigură faptul că schimbarea încadrării juridice nu aduce atingere dreptului la apărare al inculpatului. Prin punerea în discuție a noii încadrări și prin posibilitatea amânării judecății pentru pregătirea apărării, se respectă principiul echității procesului și drepturile procesuale ale părților. Astfel, inculpatul are oportunitatea de a formula apărări specifice noii încadrări și de a propune probe relevante.

116. Cu referire la **a doua problemă de drept supusă dezlegării**, respectiv „*Dacă prin noțiunea de «participant» la o licitație publică, în accepțiunea art. 246 din Codul penal, se poate înțelege orice agent economic cu vocație de a participa la procedura de atribuire a contractului de achiziție publică, vocație derivată din faptul solicitării de către agentul economic a caietului de sarcini și formulării ulterioare de cereri de clarificări privind caietul de sarcini.*”, se constată că nici aceasta nu reprezintă o veritabilă problemă de drept.

117. Astfel, atât jurisprudența internă, cât și doctrina au stabilit în mod unanim că „*îndepărtarea trebuie să se realizeze față de un participant la o licitație publică, adică față de o*

persoană care a dobândit calitatea de participant, pe baza procedurii aplicabile în respectiva licitație. Calitatea de participant la o licitație publică este stabilită prin procedura proprie fiecărei licitații care reprezintă, în concret, situația premisă a infracțiunii (...) Nu se realizează această condiție esențială, atașată elementului material, în ipoteza în care persoana îndepărtată nu dobândește calitatea de participant, ci, eventual, avea intenția sau vocația de a participa la licitație, dar nu realizase demersurile necesare, la momentul săvârșirii faptei” (V. Cioclei, *Drept penal. Partea specială. Infracțiuni contra persoanei și infracțiuni contra patrimoniului*, ed. 9, Ed. CH Beck, 2024, p. 407).

118. Etapa în care se solicită caietul de sarcini este o etapă de informare a persoanelor interesate, fără ca acestea să fie obligate să depună înscrise (fișe de cazier judiciar ori fiscal, certificate care să ateste expertiza într-un anume domeniu, documente care să ateste capacitatea tehnică de îndeplinire a sarcinilor). Prin urmare, nu se poate considera că un agent economic „interesat de participarea la licitație” este un veritabil participant. Scopul textului de lege este acela de a proteja agenții economici care au ajuns în faza de evaluare, întrucât dintre aceștia va fi ales câștigătorul, iar doar costurile propuse de acești agenți economici pot conduce la o eventuală denaturare a prețului de adjudecare.

119. Prin urmare, problema expusă își găsește rezolvare din chiar conținutul normelor juridice, al raționamentelor juridice prezentate și nu impune intervenția instanței supreme.

120. Cu privire la cea de-a treia problemă supusă dezlegării, și anume înțelesul noțiunii de „constrângere” în accepțiunea art. 246 din Codul penal, dacă participantul este un agent economic, se constată, deopotrivă, că interpretarea legii se impune într-un mod evident care nu impune o dezlegare din partea instanței supreme.

121. Chestiunea vizează înțelesul acestei noțiuni în contextul în care cel constrâns este o persoană juridică. Se constată că aceasta nu este definită expres în Codul penal, însă din interpretarea generală din doctrina juridică rezultă că termenul include orice acțiune de natură a limita libertatea de decizie a unei persoane, fie prin mijloace fizice, fie prin presiuni morale. „Constrângerea” poate viza orice acțiune care determină un agent economic să nu participe la licitație, fie că este vorba de amenințări directe, fie de alte forme de intimidare sau presiuni. Termenul folosit de legiuitor este cel de „constrângere”, rezultând că legiuitorul nu a dorit să distingă sau să precizeze tipul de constrângere, aceasta putând fi fizică sau psihică (morală). Acțiunea poate îmbrăca forma constrângerii fizice (exercitare de acte de violență) sau a constrângerii morale, care trebuie să aibă aptitudinea de a cauza o stare de temere, sub stăpânirea căreia este afectată libertatea psihică a persoanei respective, indiferent dacă aceasta este o persoană fizică ori un agent economic.

122. Pe cale de consecință, întrebările formulate nu vizează probleme de drept reale, chestiuni de drept esențiale, care să reclame o rezolvare de principiu prin pronunțarea unei hotărâri prealabile de către Înalta Curte de Casație și Justiție.

123. Mai mult decât atât, un alt motiv de respingere, ca inadmisibilă, a sesizării este neîndeplinirea cerinței ca de lămurirea chestiunilor de drept să depindă soluționarea pe fond a cauzei în care au fost invocate.

¹ În acest sens, Decizia nr. 45 din data de 16 septembrie 2024 — Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1062 din 23 octombrie 2024, paragraful 118.

Pentru motivele arătate, în temeiul art. 477 din Codul de procedură penală,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Curtea de Apel Bacău — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept:

„1. Dacă se poate dispune schimbarea încadrării juridice într-o infracțiune mai gravă, care atrage un termen al prescripției răspunderii penale mai mare, într-un moment procesual în care se împlinise deja termenul prescripției răspunderii penale pentru infracțiunea mai ușoară vizată de art. 386 din Codul de procedură penală, și inculpatul nu a solicitat continuarea procesului penal, conform art. 18 din Codul de procedură penală.

2. Dacă prin noțiunea de «participant» la o licitație publică, în accepțiunea art. 246 din Codul penal, se poate înțelege orice agent economic cu vocație de a participa la procedura de atribuire a contractului de achiziție publică, vocație derivată din faptul solicitării de către agentul economic a caietului de sarcini și formulării ulterioare de cereri de clarificări privind caietul de sarcini.

3. Care este înțelesul noțiunii de «constrângere», în accepțiunea art. 246 din Codul penal, dacă participantul este un agent economic.”

Obligatorie de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, potrivit art. 477 alin. (3) din Codul de procedură penală.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 24 februarie 2025.

PREȘEDINTELE SECȚIEI PENALE
A ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
ELENI CRISTINA MARCU

Magistrat-asistent,
Adina Andreea Ciuhan Teodoru

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro

Relații cu publicul: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.
Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78/79/83.

Pentru publicări, încărcări actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro>, secțiunea Publicări.

